

BAGGRUND FOR EKSPORTORDNINGEN, BADEN- WÜRTTEMBERG OG TYSKLAND

15 January 2015
 Management

Baggrund for besøg og samspil med ”eksportordningen”

Baggrunden for besøget fra Baden-Württemberg (BW) er stor tysk interesse for den danske energimodel, som af tyskerne vurderes at kunne facilitere BW egne klima- og energimål. BW er Tysklands tredjestørste delstat både hvad angår størrelse og befolkning, og delstaten har en meget stærk økonomi. Delstatsministeren Franz Untersteller er valgt for partiet ”Die Grünen”, som prioriterer klima- og energipolitik højt.

Det store tyske fokus på Danmark imødekommes af regeringens pilotinitiativ ”Eksport af den danske energimodel” eller bare ”eksportordningen”, som har fokus på Tyskland, Storbritannien og Kina. Formålet er gennem regulatorisk samarbejde med udlandet at skabe bedre rammebetingelser for danske virksomheder i udlandet. Initiativet er forankret i Energistyrelsen i samarbejde med Eksportrådet samt danske brancheorganisationer og virksomheder. Ministeren underskrev i den forbindelse en samarbejdsaftale med Skotland under sit besøg i Storbritannien den 27. november 2014. BW har interesse for en aftale med fokus på dansk kraftvarme, fjernvarme og energieffektivitet fra såvel myndigheds- som erhvervsside. Det afspejles bl.a. også i sammensætningen af den tyske besøgsdelegation, som rummer deltagere fra både den politiske, regulatoriske, videnskabelige og erhvervsmæssige verden.

Energistyrelsen har under ovennævnte initiativ allerede indledt en løbende dialog med BW myndigheder over sommeren 2014 om et muligt samarbejde, og BW besøget i Danmark i januar 2015 udgør et meget væsentligt omdrejningspunkt for det videre samarbejde med BW. I den forbindelse underskriver ministeren en aftale (Declaration of Intent) sammen med den tyske delstatsminister.

Danske brancheorganisationer (Dansk Industri, Dansk Energi og DBDH) er som nævnt tæt koblet til eksportordningen og deltager også aktivt i tilrettelæggelsen af det planlagte erhvervsarrangement, som holdes hos Dansk Industri.

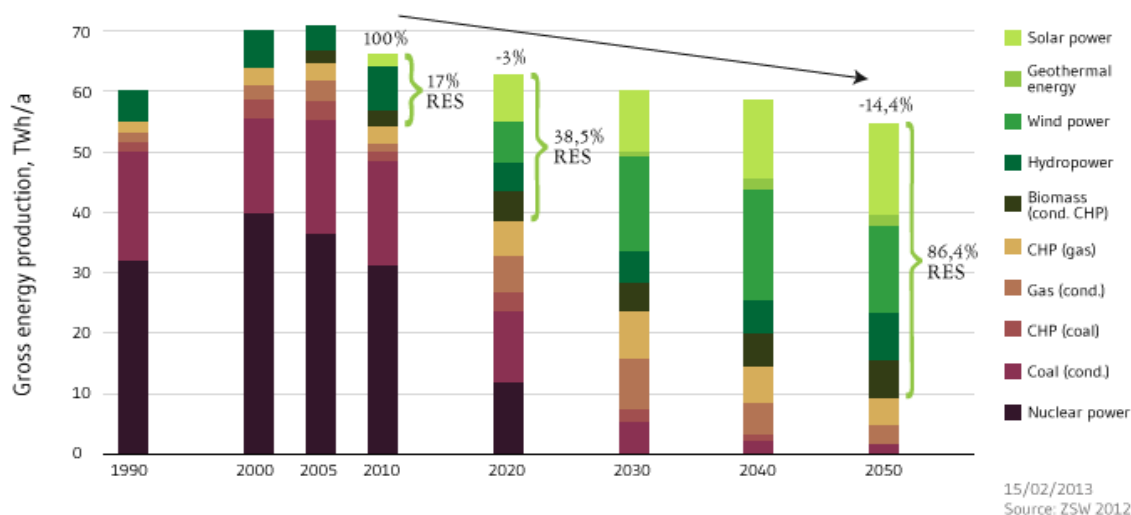
Kort overblik over Baden-Württemberg - BW

Baden-Württemberg har ca. 10,7 millioner indbyggere, og er den tredjestørste af Tysklands 16 delstater i forhold til befolkning. Baden-Württemberg er den førende delstat, når det gælder omstilling til grøn energi. Delstaten har klima- og energimålsætninger, som ligner de danske 2050 målsætninger. De er forankret i Baden-Württembergs egen udgave af den tyske ”Energi-

ewende” i form af en 50-80-90 målsætning – 50% mere energieffektivitet, 80% vedvarende energi og 90% reduktion af drivhusgasser i 2050 i forhold 1990.

På elområdet udgør vedvarende energikilder (vandkraft, biomasse og solpaneler (PV)) ca. 20% af af BW elproduktion. Det er målet at nå 38% i 2020. På lidt længere sigt, hovedsageligt efter 2020, når de vedvarende energimål ved også at udbygge vindområdet.

På varmeområdet sker udbygningen af vedvarende energi ved hjælp af solpaneler, hvilket sammen med varmeproduktion fra biomasse skaber en naturlig interesse for et samarbejde omkring samproduktion af el og varme samt energilagring i et system med en høj andel af vedvarende energi.

Figur 1: Oversigt over Baden-Württembergs samlede energiproduktion og fremadrettet energimål. Kernekraft udgjorde i 2010 ca. halvdelen af produktionen, men udfases og erstattes af vedvarende energikilder og gas frem mod 2030, hvorefter de vedvarende energikilder erstatter såvel gas som kulfyrede anlæg.

Tysklands overordnede energi- og klimaudfordringer

Næste 80% af Tysklands energi kom i 2012 fra kul, olie og gas, mens 20% kom fra vedvarende energikilder og atomkraft¹. Det skal ses i lyset af at det tyske parlament i 2010 besluttede sig for en omfattende energiomstilling frem mod 2050. Tyske klimamål omfatter en reduktion af drivhusgasser med 40% i 2020, 55% i 2030 og endeligt med 80-95% i 2050. Alt sammen i forhold til 1990. Samtidig vil der ske en energiomstilling, som medfører at 60% af energien kommer vedvarende energikilder i 2050 ligesom energieffektivitet generelt øges med 50% ligeledes i 2050.

Atomkraft leverede i 2012 omkring 8 % af energiforbruget. Atomkraft bliver udfaset endeligt i år 2022 og erstattes løbende med en kombination af vedvarende energikilder og mere effektive kraftværker. Herunder sigtes der på at fordoble de kombinerede kraftvarmeanlæg til i alt 25%. Udfasningen af atomkraft øger presset på de tyske ambitioner om at nå 40% reduktion

¹ Share of total primary energy supply in 2012 www.iea.org

af drivhusgasser i 2020. Midlerne for at nå reduktionsmålet omfatter udover ovennævnte mål om vedvarende energi og energieffektivitet også fjernvarme, som søges øget fra i dag ca. 14% og op til 18-22% i 2020.

Year	CO ₂	Renewables (End Use)	Renewables (Electricity)	Energy Efficiency (Primary Energy)
2020	-40%	18%	35%	20%
2025			40-45%	
2030	-55%	30%	50%	
2035			55-60%	
2040	-70%	45%	65%	
2050	-80-95%	60%	80%	50%

Sources: Energy Concept 2010, Government Decision 2011, Coalition Treaty 2013

Tabel 1. Overblik over Tysklands klima- og energimål i "Energiewende".

Eksport af energiteknologi til Tyskland

Tyskland har i mange år har været Danmarks største eksportmarked. Det gælder også dansk energiteknologi.

I 2013 eksporterede Danmark energiteknologi for 67,6 mia. kr. globalt, svarende til 10,8 % af den globale vareeksport.

Tyskland aftog samme år for 15 mia. kr. energiteknologi, svarende til knap 15% af den samlede eksport til Tyskland. Energiteknologi udgør således en væsentlig andel af den danske eksport til Tyskland.

Danske virksomheder er på den måde allerede væsentlige leverandører til det tyske energimarked og med til at levere de efterspurgte energiteknologiske løsninger.

Prognosen for tysk økonomi i 2015 er positiv, og danske virksomheder har generelt positive forventninger til udviklingen i deres omsætning på det tyske marked².

Øvrigt regionalt energisamarbejde med Tyskland ift. eksportordningen

I Tyskland er der kontakt til de føderale myndigheder i Berlin, mens det mere nære samarbejde koncentrerer omkring fjernvarme og energieffektivitet i Hamborg, Nordrhein-Westfalen og Baden-Württemberg.

² "Eksportbarometer 2014", Dansk-Tysk Handelskammer

Berlin - Nationalt energisamarbejde (føderalt niveau)

Udgangspunktet for samarbejdet med den føderale regering er omstillingen af energisektoren som følge af "Energiewende" og den overordnede politik. I samarbejdet med de føderale myndigheder fokuseres på omstilling af energisektoren i grøn retning hovedsageligt i form af samproduktion af kraft og varme samt energieffektivitet i bygninger.

Hamborg

Hamborg er Tysklands andenstørste by og har 2 millioner indbyggere. Hamborgs bidrag til energiomstillingen omfatter et lokalt mål om at bidrage med 40 % reduktion af drivhusgasser frem mod 2020. Reduktionen nås bl.a. ved energibesparelser og øget energieffektivitet. Herunder er fjernvarme et middel til at nå disse mål. Fjernvarme i Hamborg er i forvejen integreret i stor stil efter tyske forhold, hvor 19 % af alle husholdninger har adgang til fjernvarme. Frem mod 2020 omfatter de politiske ambitioner i Hamborg at tilslutte op til 50.000 flere husholdninger til fjernvarmenettet. Det giver mulighed for samarbejde om fjernvarmeudbygningen som del af den samlede energiplanlægning og energieffektivitet på mere generelt plan. Hamborg afholder valg til delstatsparlamentet den 15. februar, hvorefter der lægges vægt i samarbejdet med udgangspunkt i byens varmeplan.

Nordrhein-Westfalen - NRW

Nordrhein-Westfalen er med sine 17,5 mio. indbyggere den største delstat i Tyskland. Næsten 1/3 af al elektricitet i Tyskland produceres i NRW og kommer fra i store dele fra kul. NRW udleder lidt over 1/3 af de samlede tyske drivhusgasudledninger. Delstaten har ikke planer om generel udbygning af den vedvarende energi, men har derimod stor fokus på effektivisering af de kulfyrede værker eventuelt i samspil med øvrige energianlæg herunder biomassefyrede anlæg. Delstaten er meget interesseret i et fjernvarmesamarbejde med Danmark med fokus på energiplanlægning og finansiering af fjernvarme. Der arbejdes for at indgå en samarbejdsaftale med NRW i sommeren 2015.